Otázku kompetence žal. úřadu slušelo posuzovati podle skutečného obsahu jeho výroku, t. j. podle jakosti sporu, který tento úřad podle svého zřejmého úmyslu řešil a řešiti chtěl. Po této stránce pak žal. úřad výslovně ve svém výroku prohlásil, že rozhoduje o odvolání z výměru okresního úřadu v Košicích, kterýmžto výměrem bylo proti st-lům »nařízeno exekuční vymáhání církevní daně školské«. V této relaci nezáleží na tom, zdali vzhledem k obsahu rozhodnutí okresního úřadu jakožto instance prvé měl snad po právu žal. úřad odvolací spor spíše posuzovati se zřetelem k otázce, je-li či není-li dán právní důvod (titul) pro řečené exekuční vymáhání.

Musil-li však nss takto vycházeti z toho, že se žal. úřad pustil do věcného rozhodování o odvolání vzneseném k němu z rozhodnutí okresního úřadu ve věci nařízení exekučního vymáhání (povolení uhražovací exekuce) za pohledávku ev. a. v. stolice školské v Ch. na církevní dani školské, příslušelo nss-u přihlédnouti k § 126 vl. nař. č. 8/28, podle něhož výrok exekučního úřadu (konkretně výměr okresního úřadu), jímž se nařizuje exekuční vymáhání (uhražovací exekuce) nějaké vykonatelné pohledávky, nepodléhá odvolání na zemský úřad, jak již nss blíže odůvodnil v nál. Boh. A 10.060/32 a 10.088/32.

Podle uvedeného si tudíž žal. zemský úřad osobil kompetenci, jež mu podle zákona nepřisluší, i slušelo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss.

č. 10.335.

Bytová péče. — Vyvlastnění. — Řízení správní: I. * Strana nemá právního nároku na to, aby bylo jejímu návrhu na přibrání druhého znalce vyhověno již proto, že správnost dobrozdání úředního znalce popřela a předložila osvědčení odborného úřadu, odporující podanému dobrozdání. — II. Může úřad nabídku náhradního pozemku učiněnou expropriátem v řízení o vyvlastnění podle zák. č. 44/27 Sb. o stav. ruchu zamítnouti z důvodu, že expropriát neprokázal vlastnictví k pozemku tomu?

(Nález ze dne 8. února 1933 č. 16.677/32.)

Věc: Hugo a Jiří D. ve V. (adv. Dr. Osvald Schwarz z Prahy) proti zemskému úřadu v Bratislavě o vyvlastnění pozemku podle zákona o stavebním ruchu.

Výrok: Nařízené rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

Důvody: Dne 9. února 1928 došla k okresnímu úřadu v Galantě žádost Štefana P. a dalších 8 obyvatelů obce S., aby pro ně podle zák. č. 44/27 z pozemkových parcel č. . . ., náležejíci obci S., a č. . . ., náležejících dědicům po Mauru D. v S., bylo každému z nich na stavbu obytných domků s malými provozovnami resp. hospodářských budov vyvlastněno přibližně po 400 m² (v žádosti jsou jednotlivé výměry přesně uvedeny) a mimo to ke zřízení potřebné společné cesty projektované v šíři 4 m, ještě dalších 891 m².

Po komisionelním jednání — — — — — okresní úřad výměrem z 23. března 1928 žádosti uchazečů v plném rozsahu vyhověl a vyvlastnil pro ně podle §§ 2—6 zák. č. 44/27 požadované pozemky, a to pozemky st-lům náležející po 35 Kč za 1 čtverečný sáh.

K odvolání st-lů župní úřad v Bratislavě rozhodnutím z 18. května 1928 výměr prvé stolice zrušil a nařídil vydání nového výměru, v případě potřeby nové jednání. V odůvodnění poukázal mimo jiné na to, že podle předložených plánů projektuje se tu ulice 4 m široká, ač tato ulice má podle stav. statutu býti podle možnosti 15metrová a rovná.

Po doručení tohoto rozhodnutí prohlásili uchazeči podáním z 27. června 1928, že od zřízení projektované ulice podél požadovaných pozemků upouštějí, předložili nový situační plánek a žádali, aby úřad bez místního projednání žádanou expropriaci se změnami v žádosti té uvedenými povolil.

Okresní úřad vydal pak bez opětného projednání nový výměr ze 14. září 1928, jímž žádosti uchazečů opětně vyhověl a vyvlastnil pro ně podle §§ 2—6 zák. č. 43/28 pozemkové plochy tak, jak o ně žádali v podání z 27. června 1928, a jako náhradu za pozemky st-lům vyvlastněné stanovil opětně 35 Kč za 1 čtv. sáh. Odvolání, jež st-lé také z tohoto výměru podali, žal. úřad nař. rozhodnutím zamítl.

O stížnosti nss uvážil: — — — — — —

Proti vyvlastnění bránili se st-lé v řízení také námitkou, že požadovaného pozemku potřebují nutně pro svoje hospodářství, t. j. pro svoji semenářskou stanici, odvolávajíce se na ustanovení § 3 odst. 5 cit. zák., jenž vylučuje vyvlastnění nemovitostí, jež vlastník pro své hospodářství nutně potřebuje, a stanoví, že o tom, je-li tu takováto překážka, má býti vyslechnut soudní znalec.

Jak nař. rozhodnutí konstatuje, podal v daném případě soudní znalec posudek, že st-lé požadované půdy, k tvrzenému jimi účelu nepotřebují. Stížnost připouští, že posudek znalcův tak zněl, vytýká však jako vadu řízení, že se úřad s tímto dobrozdáním slyšeného znalce spokojil a nevyhověl návrhu st-le již při komisi vznesenému, aby byl přibrán ještě druhý znalec, na jehož přibrání měli nárok, když při komisi správnost tohoto dobrozdání popřeli a předložili osvědčení Slov. zemědělské rady, jež vyznělo v pravý opak toho, co prohlásil znalec při komisi slyšený.

§ 3 odst. 5 cit. zák. stanoví, že o tom, potřebuje-li vlastník požadovaného pozemku nutně pro svoje hospodářství, má býti vyslechnut soudní znalec. Je tedy zákonem samým nařízeno, že důkaz o této skutkové okolnosti možno provésti jedině slyšením soudního znalce. Tím ovšem není ještě řečeno, že by úřad musil vždy a za všech okolností za základ svého rozhodnutí položiti to, co prohlásil soudní znalec, jenž byl ke komisi povolán, a že by strana byla vůči posudku tohoto znalce bezbranná. Strana nemá ovšem možnost — tak jako na př. při výslechu svědeckém — nesouhlasí-li s posudkem slyšeného znalce, vésti prostě protidůkaz tím, že navrhne slyšení znalce jiného, neboť počet a osoby znalců určuje úřad (srovn. nyní také § 63 odst. 1 spr. ř. č. 8/28), má však možnost vhodnými dotazy a námitkami na znalci se domáhati, aby svoje dobrozdání buď obhájil nebo změnil. K tomu účelu — pokud její odborné znalosti nepostačí — může si přibrati svého vlastního odborného poradce a může ke svým námitkám a dotazům používati také jiných od-

borných pomůcek, jako na př. odborných děl literárních nebo také písemných posudků odborníků jiných. Tyto pomůcky ovšem, jak již řečeno, nemohou býti produkovány jako prostředky průvodní, nýbrž pouze jako pomůcky pro dotazy a námitky strany, na něž je pak soudní znalec povinen odpověděti. Setrvá-li tento znalec i potom na svém posudku a podaří-li se mu při tom přednesené dotazy a námitky uspokojivě vyvrátiti — kteroužto skutkovou okolnost posoudí úřad tak jako každou jinou —, je úřad oprávněn založiti své rozhodnutí na posudku slyšeného znalce a není zejména povinen již proto, že proti posudku tomu byly předneseny odborné úsudky jiné, přibírati a slyšeti znalce dalšího. Jen tenkráte, nepodařilo-li se podle úsudku úřadu slyšenému znalci posudek svůj uspokojivě obhájiti, je úřad povinen, a to případně i bez návrhu strany, přibrati znalce dalšího, a to prostě proto, že původní prostředek, jehož použil, se ukázal býti nezpůsobilým.

S hlediska těchto úvah dlužno uznati, že ono osvědčení Slov. zemědělské rady, jež st-lé při komisi předložili, mohlo míti procesně pouze povahu odborné pomůcky pro jejich námitky proti posudku slyšeného znalce, že však nemohlo přijíti v úvahu jako samostatný průvodní prostředek. Jsou proto naprosto nemístné námitky stížnosti, že toto osvědčení mělo býti hodnoceno výše než posudek soudního znalce, že mělo býti přijato bez dalšího zkoumání atd. Při komisi odpověděl slyšený znalec na obsah tohoto osvědčení, popřel správnost jeho, svůj úsudek v tom směru podrobně odůvodnil a setrval na svém původním posudku. V nař. rozhodnutí uznal žal. úřad, že se tím znalci podařilo obsah onoho osvědčení vyvrátiti způsobem spolehlivým. Tento skutkový úsudek nemůže nss co do správnosti zkoumati, může tak učiniti jen s hlediska § 6 zák. o ss, zejména zda úsudek ten netrpí nějakou zřejmou nelogičností. Uváží-li se však, že žal. úřad na jedné straně poukázal na to, že ono »osvědčení« obsahuje jen paušální tvrzení a že z něho není patrno, zda bylo vydáno na základě místního shlédnutí pozemku, na druhé straně pak měl před sebou podrobně odůvodněný posudek soudního znalce, podaný na místě samém po důkladném probrání všech rozhodných okolností, nelze uznati, že by tento úsudek žal. úřadu trpěl nějakou zřejmou nelogičností — — — —

Naproti tomu uznal nss stížnost důvodnou v těchto směrech:

V řízení bránili se st-lé proti vyvlastnění požadovaného pozemku mimo jiné také tím, že uchazečům nabídli podle § 3 odst. 6 cit. zák. jiný pozemek v obci, t. j. podle protokolu o šetření pozemek parc. č. . . . Nabídka tato byla v řízení věcně projednána, aniž kdo vyslovil pochybnost o tom, že st-lé nejsou vlastníky nabízeného pozemku nebo že jim nepřísluší s pozemkem tím volná disposice. Také úřad I. stolice zabýval se nabídkou touto věcně a zamítl ji z důvodů věcných. Námitky, jež st-lé proti tomuto věcnému odůvodnění vznesli v odvolání, zamítl žal. úřad v nař. rozhodnutí poukazem na to, že st-lé při komisionelním jednání svoje vlastnictví k nabídnutému pozemku resp. volnou disposici s ním neprokázali, a vysloviv, že za tohoto stavu nebyl úřad I. stolice ani povinen nabídkou tou se zabývati, odmítl vejíti na námitky v odvolání vznesené.

Právní názor, na němž je nař. rozhodnutí v této části založeno, je mylný. Otázka, zda expropriat jest vlastníkem nabídnutého pozemku náhradního resp. přísluší-li mu k tomuto pozemku volná disposice, jest otázkou skutkovou, a jako každé jiné tvrzení skutkové potřebuje v řízení důkazu jen tenkráte, vysloví-li někdo v řízení o správnosti jeho pochybnost — ať již je to úřad nebo někdo z procesních stran. Nevysloví-li však nikdo takové pochybnosti, naopak dají-li všichni zúčastnění, třebas mlčky, najevo, že správnost tvrzení toho uznávají, není expropriát povinen o svém tvrzení nějaký důkaz nabízeti. K tomu, aby výjimečně i v případě uznání pro něj vzešla takováto průvodní povinnost, bylo by třeba specielního ustanovení. Ježto však v zákoně č. 44/27, za jehož účinnosti st-lé náhradní pozemek nabídli, takovéhoto specielního ustanovení není, nebyl žal. úřad oprávněn věcné vyřízení námitek odvolatelů v tomto bodě odmítati. Je proto nař. rozhodnutí v tomto bodě nezákonné.

Č. 10.334.

Občanství státní: * K nabytí čsl. státního občanství podle § 1:3 úst. zák. č. 236/20 Sb. se vyžaduje mimo jiné, aby šlo o dítě státních občanů rakouských, majících domovské právo na území Československé republiky.

(Nález ze dne 8. února 1933 č. 1938.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 1915/23, 9865/32.

Věc: Kornelie K. v H. (adv. Dr. Alolf Sedláček z Olomouce) proti ministerstvu vnitra o státní občanství.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Zemský úřad v Brně vyslovil rozhodnutím z 26. června 1929 z podnětu žádosti st-lky za vydání osvědčení o čsl. státním občanství, že st-lka není čsl. státní občankou ani na základě ustanovení § 1 bodu 3 ani § 1 bodu 4 zák. č. 236/20; zemský úřad odůvodnil svoje rozhodnutí tím, že st-lka nemohla nabýti občanství toho podle § 1 bodu 3 cit. zák. proto, že otec st-lčin podle jejích údajů dne 16. července 1920, t. j. v době, kdy cit. zákon nabyl účinnosti, byl polským státním občanem s domovským právem v obci Z., pol. okres B. v Polsku, a že st-lka tohoto svého otce následuje domovským právem, poněvadž dosud nenabyla samostatně v jiné obci domovské příslušnosti. Podle § 1 bodu 4 cit. zák. nestala se pak čsl. státní občankou, poněvadž toto ustanovení určuje čsl. státní příslušnost u úředníků resp. zřízenců čsl. státu, státních ústavů anebo státních podniků a toto ustanovení se nevztahuje na učitele a učitelky.

Odvolání st-lčino zamítl žal. úřad nař. rozhodnutím z důvodů I. instance a připojil, že st-lka nemohla nabýti domovského práva v H. definitivním ustanovením za učitelku na tamní veřejné obecné škole v roce 1919, poněvadž bezprostředně před tím příslušela do obce Z. a stala se státní příslušnicí polskou.